

УДК 811.161.2+376.68

**САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ
ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА
«УКРАЇНСЬКА МОВА»**

Лещенко Т.О., Самойленко І.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична
стоматологічна академія», м. Полтава

Вступ. Розширення політичних, культурних та економічних зв'язків між країнами сприяє активному обміну студентами. Великий потік іноземних студентів, які приїждять на навчання до України, має швидко опанувати українську мову і, що найважливіше, фахову термінологію обраної спеціальності. Під час вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» навчальною програмою передбачено понад 50% часу на самостійну роботу студентів.

У психолого-педагогічній літературі є різні підходи до розуміння і трактування самого поняття "самостійна робота студентів". О.М.Алексюк, П.І.Підкасистий розуміють самостійну роботу як "будь-яку організовану викладачем активну діяльність студентів, спрямовану на виконання дидактичної мети в спеціально відведений для цього час" [1, 6-7]. При дослідженні функції самостійної роботи П.І. Підкасистий дійшов висновку, що вона виступає "в ролі специфічного педагогічного засобу організації і керування самостійною діяльністю студента в навчальному процесі" [2, 8-9].

Сьогодні надзвичайно важливо виробити в майбутніх іноземних фахівців – медиків потребу в самостійному опануванні українською мовою (за професійним спрямуванням), навчити їх творчо застосовувати засвоєні знання в нових ситуаціях, користуватися довідковою літературою, робити вибірковий переклад, готувати доповіді, брати участь у конференціях тощо.

Мета статті - висвітлити особливості самостійної роботи студентів - іноземців під час вивчення предмета «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія».

Матеріали дослідження. Організацію самостійної роботи студентів у курсі «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» не можна розглядати як ізольовану проблему. Загальновідомо, що вона є органічною частиною навчального процесу, передумовою успішної реалізації програмних вимог із навчальної дисципліни. Особливого значення при цьому все більше і більше набуває самостійна робота з опанування медичною термінологією, оскільки жодна навчальна дисципліна не дає студентам повного опанування фаховою мовою, а тільки допомагає їм здолати труднощі в процесі засвоєння знань та подальшому їх поглибленні. Навчальний матеріал, передбачений для самостійної роботи з української мови (за професійним спрямуванням), виноситься на підсумковий контроль поряд із програмним матеріалом, який опрацьовувався на заняттях.

Уся самостійна діяльність іноземних студентів відбувається під наглядом та контролем викладача, бо саме йому, на наше глибоке переконання, належить провідна роль у навчальному процесі з таким контингентом студентів. Педагогічне керівництво самостійною роботою здійснюється у формі постійних консультацій із застосуванням різних методичних прийомів, поурочним контролем за ходом та якістю виконання самостійної роботи.

Викладач має спланувати, якого змісту й обсягу буде самостійна робота, рекомендувати навчальну літературу, дібрати завдання для студентів із поступовим зростанням рівня самостійності, проконсультувати студентів щодо послідовності її виконання, вимог до результатів роботи, максимально індивідуалізувати самостійну роботу. За таких умов вона стає основним засобом засвоєння навчального матеріалу з української мови (за професійним спрямуванням) у позанавчальний час.

Результативність самостійної роботи студентів значною мірою залежить від того, як вона забезпечена навчально-методичними засобами (посібниками, конспектами, дидактичним матеріалом тощо). Студентам-іноземцям 1 курсу медичного та стоматологічного факультетів ВДНЗ України «УМСА» рекомендується основна та додаткова література з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Беручи до уваги практичну спрямованість курсу, всю самостійну роботу студентів ми організовуємо з метою опанування ними основними видами мовленнєвої діяльності, вільним оперуванням медичною та стоматологічною термінологією українською мовою.

Мета самостійної роботи – активізувати пізнавальну діяльність студентів у навчальному процесі, розвинути мовленнєві навички та вміння, допомогти тим, які мають слабку підготовку з мови. Отже,

більшість завдань для самостійного виконання добираємо з метою посилити практичну спрямованість і профілізованість мовної підготовки майбутніх лікарів.

Основне завдання – розширити мовну практику студентів, сприяти досягненню практичної мети вивчення мови – опанування фаховою мовою.

Поняття "самостійна робота" охоплює не тільки виконання студентами домашніх завдань, а й різні види навчально-пізнавальної діяльності під час аудиторних занять. Отже, ми виділяємо дві основні форми самостійної роботи: під час аудиторних занять і поза аудиторією. Самостійна позааудиторна робота з української мови (за професійним спрямуванням) передбачає розширення мовної практики студентів шляхом виконання індивідуальних завдань, які вимагають володіння орфоепічними, фонетичними, граматичними, лексичними, морфологічними нормами сучасної української мови. Найефективніша форма контролю за виконанням самостійної роботи студентами - іноземцями – виконання перекладу фахових текстів з урахуванням індивідуальних можливостей кожного студента.

Згідно з навчальною програмою студент має навчитися брати участь у мовленнєвому спілкуванні, під час якого використовується засвоєний ним лексико-граматичний матеріал.

Так, від нього вимагається вміти відповісти на запитання з вивченої теми, проводити бесіду репліками: викладач – студент; студент – студент, лікар – пацієнт тощо.

Для позааудиторних занять ми забезпечуємо студентів активну участь у мовленнєвій взаємодії в межах заданої ситуації. Він має виявити такий рівень сформованості вмінь і навичок, за якого здатний без попередньої підготовки в природному темпі виявити засвоєні ним знання з

української мови (за професійним спрямуванням) з метою здійснення реальної комунікації.

Переклад розглядається як важливий засіб опанування мовним матеріалом і як особливий необхідний сучасній людині вид мовленнєвої діяльності. Під час позааудиторних занять його використовують в усній та письмовій формах із російської мови українською в межах засвоєного в усному мовленні матеріалу. Тексти медичного чи стоматологічного фаху студенти перекладають, користуючись при цьому словниками навчального посібника «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (автори - Т.О. Лещенко, Т.В. Шарбенко), і водночас у студентів виробляється вміння здійснювати усні переклади прочитаного без словника.

Під час виконання позааудиторної самостійної роботи додатково вивчається граматичний матеріал, напр. правила вживання апострофа в українській мові.

Головне завдання граматики – навчити студентів використовувати її практично під час оформлення професійної медичної документації.

Досвід переконує в тому, що самостійна робота студентів під час аудиторних занять, їхня активність, застосування ефективних методів і прийомів викладання української мови запобігають перевантаженню домашніми завданнями, роблять оптимальними їхній обсяг і характер.

Підсумок. Самостійна робота може бути правильно організована лише за умови, якщо вона справді є органічною частиною системи навчання студентів у вищій школі. Аналіз завдань, які виконуються ними під час аудиторної роботи, а також спостереження за пізнавальною діяльністю студентів- іноземців у ВДНЗ України «УМСА» переконали нас у тому, що є реальна можливість винести за рамки навчального часу значну частину фактичного матеріалу з української мови (за професійним спрямуванням), самостійне опрацювання якого сприятиме

активізації мовленнєвої практики майбутніх медиків, закріпленню їхніх знань про норми мови і вміння застосовувати знання з мови під час професійного навчання, а також оформляти власні висловлювання за законами української мови. Органічне поєднання аудиторного заняття з домашньою самостійною роботою забезпечить формування комунікативної компетентності студентів і сприятиме розвитку їхньої пізнавальної та соціальної активності.

Описана організація самостійної роботи студентів у курсі «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» далеко не вичерпує всіх її можливостей. Викладачі постійно шукають нових шляхів подальшого її вдосконалення, зокрема розробляють методичне забезпечення організації групової роботи, індивідуального та диференційованого підходу до роботи з лінгвістично обдарованими студентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Организация работы студентов в условиях интенсификации обучения / [Алексюк А.Н., Аюрзанайн А.А., Пидкасистый П.И., Козаков В.А.]. – К.: ИСДО, 1993.- С. 6-7.
2. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов: [учеб. пособие]/ В.А. Козаков. – К., 1988. – 280 с.
3. Тисячнюк І.П. Передумови організації самостійної роботи над іншомовним текстом / І.П. Тисячнюк // Методика викладання іноземних мов: наук.-метод. зб. - Вип. 20. – К.: Освіта, 1992.

**САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА СТУДЕНТОВ-
ИНОСТРАНЦЕВ
КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ СИСТЕМЫ ИЗУЧЕНИЯ
ПРЕДМЕТА «УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК»**

Лещенко Т.А., Самойленко И.В. Высшее государственное учебное заведение Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия», г.Полтава.

У будущих иностранных специалистов-медиков очень важно выработать потребность в самостоятельном изучении украинского языка (по профессиональному направлению), научить их творчески использовать приобретенные знания в новых ситуациях, пользоваться справочной литературой, делать избирательный перевод, готовить выступления, принимать участие в конференциях и др.

Ключевые слова: самостоятельная работа, урочная и внеурочная формы самостоятельной работы, результативность самостоятельной работы.

**САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ
ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА
«УКРАЇНСЬКА МОВА»**

Лещенко Т.О., Самойленко І.В. Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава.

Важливо виробити в майбутніх іноземних фахівців–медиків потребу в самостійному опануванні українською мовою (за професійним спрямуванням), навчити їх творчо застосовувати засвоєні знання в нових ситуаціях, користуватися довідковою літературою, робити вибірковий переклад, готувати доповіді, брати участь у конференціях тощо.

Ключові слова: самостійна робота, аудиторна і позааудиторна форми самостійної роботи, результативність самостійної роботи.

**Individual work international students as part of the course of the
"Ukrainian Yazikov "**

Leshchenko T.O., Samoilenko I.V. The highest state institution of Ukraine "Ukrainian Medical Stomatological Academy", Poltava.

To date is very important in the future of foreign health professionals need to develop a self-study of the Ukrainian language (in the direction of seasoned professional), to teach them to make creative use of the acquired knowledge in novih situations, to use reference books, to make selective translation, prepare presentations, participate in conferences and etc.

Key words: independent work, taskmgr and after-hour forms of independent work, the effectiveness of independent work.